

Actualiteiten milieueffectrapportage

Selma van Velsen

27 maart 2025

1

Project-mer; wijzigingen tov Wm

- 1 procedure (niet langer een uitgebreide en beperkte) in Afdeling 16.4 Ow en H11+bijlage V Omgevingsbesluit
- Enkel advies reikwijdte en detailniveau (NRD) op aanvraag van initiatiefnemer (art. 16.46 lid 1 Ow)
- Geen verplicht advies Commissie mer
- Alternatievenbeschrijving met voorafgaand planmer beperkter (art. 16.52 lid 3 Ow)

Onder de Ow:

Projectmer en merbeoordeling nog steeds een gesloten systeem! ("lijstenstelsel")

Planmer is een open systeem (maar wel "in ieder geval")

2

1

2

Plan-mer; wijzigingen tov Wm

- Geen uitputtende lijst plannen/programma's meer (let op: vangnet art. 16.36 lid 4 Ow), wel "in elk geval"
- Standaard inspraak en kennisgeving voornemen komen niet terug (behalve combi met kennisgeving omgevingsplan); wel raadpleging instanties (art. 16.38 Ow)
- Advies Commissie verplicht bij plan-MER (art. 16.39 Ow, uiterlijk op moment terinzagelegging MER, art. 11.2 Omgevingsbesluit)

NB Als plan-m.e.r. voor een plan/programma, dan Afd. 3.4 Awb van toepassing (art. 16.40 Ow)

Jurisprudentie na "Nevele" - 1

ABRvS 12 april 2023, ECLI:NL:RVS:2023:1433, r.o. 17 t/m 17.6` (ook: ECLI:NL:RVS:2023:1446):

- in plaats van windturbineregels Activiteitenbesluit (nu: Bal) eigen onderbouwde normen nodig
- voorzien van een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden motivering

Jurisprudentie na “Nevele” - 2

- ABRvS 24 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:5417 (energielandgoed Bergen): niet voldoende onderbouwde normen, leidt tot motiveringsgebrek bestemmingsplan
- Ook ABRvS 29 januari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:340 (Goyerbrug)
 - bij motivering eigen normen kan niet worden teruggevallen op motivering regering bij windturbinebepalingen, omdat dan wordt miskend dat niet is gegeven dat die normen erna materieel niet zullen wijzigingen (r.o. 19.1)

Effect op onherroepelijke verg. - 1

- ABRvS 18 september 2024, ECLI:NL:RVS:2024: 3744 en 3745:
- omgevingsvergunningen op zichzelf niet in strijd met SMB- of merrichtlijn, maar voorafgaand “kaderstellend” plan wél
 - zelfs als onherroepelijk, kan in bijzondere omstandigheden sprake zijn van plicht om vergunning in te trekken
 - dit volgt niet uit Nevele maar nationaal recht heeft intrekingsbepaling (voorheen Wabo, nu Ow)
 - onder bepaalde voorwaarden vraagt beginsel van loyale samenwerking dat besluit opnieuw onderzocht wordt rekening houdend met uitleg die het Europese Hof inmiddels heeft gegeven (in beginsel is onherroepelijk onherroepelijk!)

Effect op onherroepelijke verg. - 2

- cumulatieve voorwaarden in Kühne&Heitz-arrest (volgende slide)
 - ook als daaraan niet is voldaan, kan er nog een verplichting zijn, maar dan moet wel een evenwicht gevonden worden tussen het rechtszekerheidsbeginsel en het legaliteitsvereiste uit het oogpunt van het Unierecht (bijv. schendingen mensenrechten).
- Eerder (nog minder expliciet): ABRVS 5 JULI 2023, ECLI:NL:RVS:2023:2573

Kühne&Heitz (arrest 13 januari 2004 (zaak C-453/00))

- Cumulatieve voorwaarden:
 - het bestuursorgaan is naar nationaal recht bevoegd om op het besluit terug te komen
 - het in geding zijnde besluit is definitief geworden tgv van een uitspraak van nationale rechterlijke instantie, waarvan de beslissing niet vatbaar is voor hoger beroep
 - de uitspraak, gelet op latere uitspraak van het Hof, berust op onjuiste uitleg van gemeenschapsrecht en is gegeven zonder dat het Hof is verzocht om prejudiciële beslissing
 - de betrokkene heeft zich direct na kennis te hebben genomen van latere rechtspraak van het Hof tot bestuursorgaan gewend

Nog meer windturbines..

ABRvS 4 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:5000 (Windpark Kampen)

- Pas vanaf 3 windturbines is sprake van een windturbinepark
- Oud (via begripsbepaling) en nieuw recht (Bijlage V Omgevingsbesluit):

C2	Windparken	Oprichting, wijziging of uitbreiding van een windpark met 20 of meer windturbines	Oprichting, wijziging of uitbreiding van een windpark met drie of meer windturbines	De omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit of het kavelbesluit op grond van artikel 3 van de Wet windenergie op zee
----	------------	---	---	--

Selma
van Velsen

9

9

Stedelijke ontwikkelingsprojecten

Criterium samenhang: financiële, organisatorische of bouwkundige samenhang, voorbeelden:

- ABRvS 16 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3312 (TBR 2023/33): ontwikkelingen op relatief korte afstand maakt niet dat er sprake is van een bouwkundige samenhang (zie ook ECLI:NL:RVS:2022:3313)
 - Vergelijk: ABRvS 2 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3152: samenhang ontwikkeling blijkt uit samenwerkingsovereenkomst, één initiatiefnemer etc.
- ABRvS 3 april 2024, ECLI:NL:RVS:2024:1383: geen stedelijk ontwikkelingsproject

HvJ EU 6 maart 2025, ECLI:EU:C:2025:140 (Waltham Abbey Residents Association), r.o. 49-51: welke info is nodig om een mer-beoordeling te doen (mede irt Habitatrichtlijn)?

Selma
van Velsen

10

10

Samenhang

ABRvS 23 oktober 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4243 (PIP Zuid-West 380 kV Oost)

- Vier verschillende onderdelen elk een eigen nut en noodzaak en een eigen tijdpad hebben en de tracéontwikkeling en -keuze van Zuid-West 380 kV West en Zuid-West 380 kV Oost los staan van elkaar, kan voor de afzonderlijke onderdelen een aparte m.er.-procedure worden doorlopen.

Plan-mer (SMB): kaderstelling

ABRvS 27 november 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4871
(Bestemmingsplan verbrede reikwijdte Beurskwartier Utrecht)

- Onder oud recht zijn beoordelingsregels voor de binnenplanse afwijking niet kaderstellend en dus geen planmer
- Onder nieuw recht: als een omgevingsplan een vergunningplicht voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit voor een stedelijke ontwikkelingsproject instelt, dan is die vergunning het projectmer-(beoordelings)plichtige besluit (art. 11.8 lid 3 Omgevingsbesluit). Het omgevingsplan is dan kaderstellend voor de vergunning, en daardoor in principe plan-mer-plichtig.

Projectmer zonder vooraf planmer

ABRvS 29 januari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:340 (Goyerbrug)

“17.3. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen in de uitspraak van 6 juli 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BR0472, onder 2.13.3, is in hoofdstuk 7 van de Wm noch ergens anders voorzien in een nationale wettelijke bepaling die verbiedt om een besluit over een concreet project, zoals de omgevingsvergunning die nu aan de orde is, te nemen, zonder dat eerst een plan waarvoor een plan-MER moet worden gemaakt, is vastgesteld. De SMB-richtlijn kent zo'n verbod ook niet”.

NB Ook weer “Nevele” (zie slide 5): dat voor windturbinebepaling geen planmer is gedaan, maakt niet dat bestuursorgaan dat eerst voor eigen normen hoeft te doen.

Klein gebied/kleine wijziging

ABRvS 19 maart 2025, ECLI:NL:RVS:2025:1183

- oud recht, maar relevant voor uitleg art. 11.1 Omgevingsbesluit
- zie Nota van Toelichting in Stb. 2020, 528, blz. 9 en 15: hieruit volgt dat wetgever voor ogen had om aan te sluiten bij de criteria die volgen uit art. 3 SMB-richtlijn
- bestendiging “1%-regel” (van het gemeentelijk grondgebied)

Voorbeeld “Levend” MER

ABRvS 13 maart 2024, ECLI:NL:RVS:2024:1048
(Bestemmingsplan Hamerkwartier Amsterdam, JM 2024/85, m.
nt. Silleviss-Smitt):

- geschikt voor gefaseerde gebiedsontwikkeling
- hoeft geen volledig en definitief inzicht te zijn in de alternatieven en milieugevolgen van opvolgende deelplannen
- nog een check bij toekomstig plan
- dan evt. aanvulling op het MER

Herstel gebrek mer-beoordeling

- ABRvS 15 januari 2025, ECLI:NL:RVS:2025:50
(luchthavenbesluit Oostwold): wel herstel via bestuurlijke lus
- ABRvS 12 maart 2025 ECLI:NL:RVS:2025:1039
(bestemmingsplan “Molenweg 42a te Koningsbosch”; gem.
Echt-Susteren): geen herstel via bestuurlijke lus (?)

Europese ontwikkelingen - 1

- RED III (richtlijn 2023/2413; moet nog geïmplementeerd worden):
 - bij aanwijzing renewable acceleration areas (RAA's) een planmer met specifieke vereisten (en evt. een passende beoordeling)
 - bij de projecten zelf is er geen projectmer-plicht (en passende beoordeling) meer (art. 16a lid 3): wel screening en ook uitzonderingen bij grensoverschrijdende milieueffecten
 - zie (gesloten) internetconsultatie:
https://www.internetconsultatie.nl/rediii_versnellen/b1

Europese ontwikkelingen - 2

- Natuurherstelverordening (1^e deadline 1 september 2026)
 - afstemming van nationale herstelplannen (waarschijnlijk programma onder de Ow) op RED III-inventarisatie en aanwijzing van RAA's is vereist (art. 14 lid 13)
 - synergieën met de ontwikkeling van hernieuwbare energie, bijbehorende infra en reeds aangewezen RAA's moet worden verzekerd
 - werking ervan moet wel ongewijzigd blijven, incl. de vergunningprocedures die daar van toepassing zijn
 - art. 6 geeft uitzondering verslechteringsverbod buiten Natura 2000 voor hernieuwbare energie bij vermoeden van groot openbaar belang en onder voorwaarden

Contactgegevens

E-mail.:

Selma@selmavanvelsen.nl

Mobiel tel. nr.:

06 49 04 6853

Meer informatie:

<http://selmavanvelsen.nl/>

